

B U L E T I N
INFORMATIV

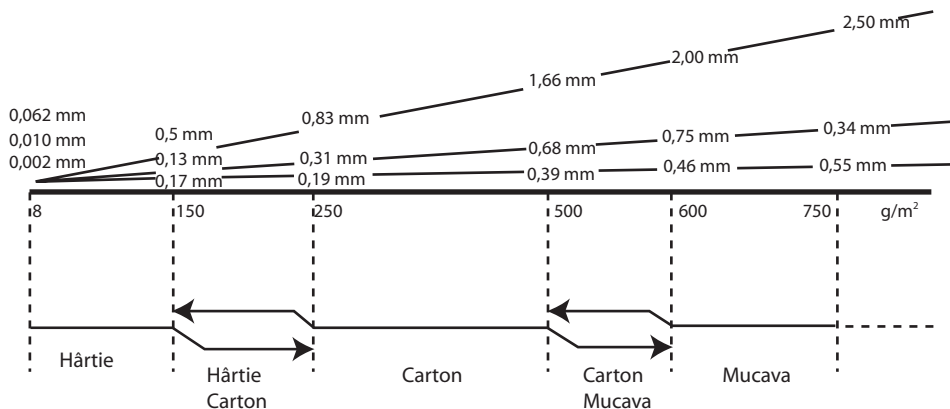
Caracteristicile fizice ale produselor papetare

(continuare din numărul precedent)

Gramajul și **grosimea** sunt caracteristici fizice ale produselor papetare legate de modul și utilizarea lor. Gramajul reprezintă greutatea pe un metru pătrat în condiții de umiditate prevăzute în

Grosimea produselor papetare se exprimă în milimetri și se măsoară cu micrometre speciale.

Deformarea relativă reprezintă modificarea dimensiunilor produselor papetare datorită umidității și se exprimă în milimetri pentru fiecare latură în

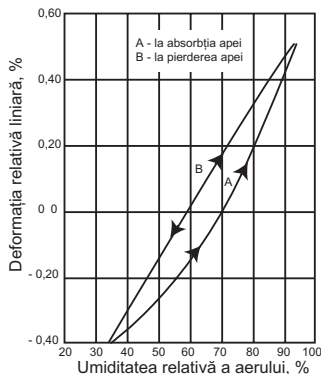
Clasificarea produselor papetare după gramaj și grosime.

standard, și se exprimă în g/m^2 . În practică, se folosește și “greutatea pe mia de coli”, ușurând calculul necesarului de hârtie pentru anumite lucrări.

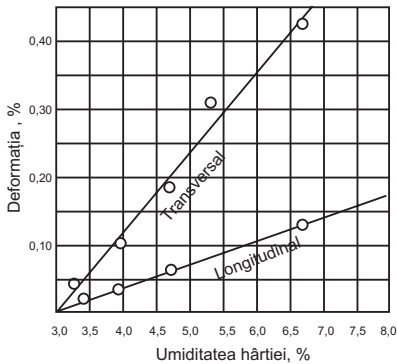
În funcție de gramaj, care este o caracteristică esențială a produselor papetare, acestea se împart în trei mari categorii: hârtie, carton, mucava (despre a căror fabricare s-a vorbit).

Determinarea gramajului se face cu balanțe speciale numite *gramiere*.

milimetri, pentru fiecare latură în parte, raportându-se la dimensiunile inițiale.

Variația deformației relative liniare în funcție de umiditatea aerului.

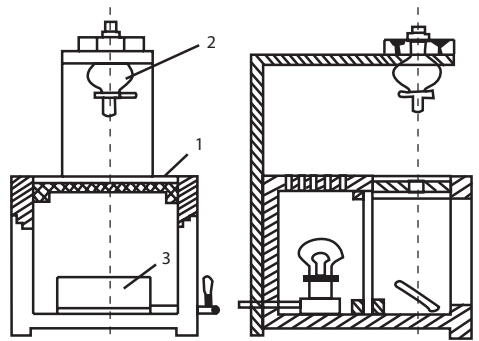
Deformația în cele două sensuri în funcție de umiditate.

Prin absorbirea sau pierderea umidității, apar deformații ale mărimii colilor, fenomen nedorit în cazul imprimării, în special al policromiei, diferențele de suprapunere putând cauza multe rebuturi.

Pentru a preîntâmpina acest neajuns hârtiile, și mai puțin cartoanele, trebuie să se aclimatizeze.

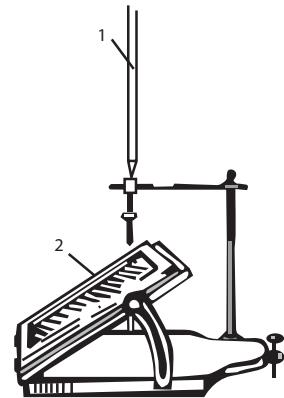
Capacitatea de absorbție față de lichide este determinată de natura și proprietățile fibrelor materialului fibros din produsele papetare și de cantitatea și natura lichidelor cu care vin în contact (apă, xilen, ulei etc.).

Această proprietate influențează direct capacitatea de tipărire și finisare a produselor tipografice.

Aparat pentru determinarea capacității de absorbție a picăturii de ulei de ricin

1 - placă de sticlă; 2 - flacon de picurare;
3 - oglindă;

Aparat pentru determinarea capacității de absorbție a picăturii de xilen.

1 - biuretă; 2 - suport pentru hârtie.

Gradul de înclieiere este o caracteristică deosebit de importantă. Prin valoarea sa, mai mică sau mai mare, influențează proprietățile mecanice, capacitatea de tipărire și cantitatea de umiditate absorbită. Se observă că hârtiile mai puternic înclieiate rețin mai puțină umiditate.

Gradul de înclieiere se determină prin metoda liniilor și se exprimă în milimetri. Se iau mai multe bucăți de hârtie dintr-un sort și se liniază cu linii de diferite grosimi, cu ajutorul unui trăgător și o cerneală specială. După 24 ore (timp în care aceste bucăți de hârtie au fost menținute la 20 °C și umiditate de 65%) se măsoară grosimea ultimei linii la care cerneala specială nu s-a întins pe hârtie ("nu a făcut mustăți").

Netezimea hârtiei sau a cartonului este o caracteristică a suprafeței produselor papetare și condiționează în mod special calitatea tiparului.

Netezimea hârtiei este legată de porozitatea și compresibilitatea acesteia. Ea se determină cu ajutorul unor aparate speciale (aparatură Bekk) și se exprimă prin timpul necesar trecerii unui volum de aer, determinat, printr-o suprafață de hârtie aflată sub presiune.

Față de proprietățile fizice prezentate, se mai pot enumera și altele: transparența, indicele volumetric, porozitatea, gradul de impurificare, numărul de găuri

străpunse; stabilitatea termică și durabilitatea.

Caracteristici mecanice

Încercările mecanice la care sunt supuse produsele papetare au ca scop verificarea rezistenței lor mecanice în timpul prelucrării și finisării produselor poligrafice. O rezistență mecanică ridicată înlătură defecțiuni de genul:

- ruperea hârtiei în timpul imprimării pe rotative;
- smulgerea fibrelor de hârtie la depunerea cernelii;
- prăfuirea hârtiei în timpul imprimării;
- apariția cutelor la fălțuire;
- ruperea cartonului sau a hârtiei în timpul operațiilor de finisare.

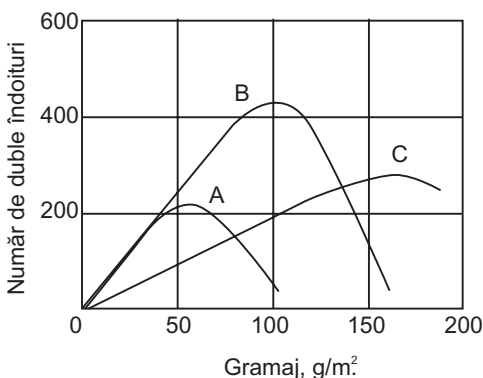
Principalele caracteristici mecanice sunt:

Rezistența la tracțiune - în special pentru hârtiile ce se tipăresc pe mașini rotative cu hârtia în sul. Această rezistență este influențată de:

- creșterea gramajului - rezistența crește o dată cu acesta;

- direcția de fabricație - rezistența este mai mare pe această direcție;
- procentul de umiditate - cu cât hârtia este mai udă cu atât scade rezistența la tracțiune.

Rezistența la îndoire reprezintă numărul de duble îndoituri la 180° la care rezistă un carton sau o hârtie înainte de a se rupe. Această caracteristică este importantă în mod deosebit la produsele papetare cu gramaj ridicat, folosite la finisarea producției poligrafice.

Dependența de gramaj a rezistenței la îndoire

A - hârtie de celuloză sulfită cu grad de măcinare 90°SR; B - hârtie din celuloză sulfită cu grad de măcinare 60°SR; C - hârtie din celuloză sulfită cu grad de măcinare 13°SR

Alte proprietăți cu caracter mecanic:

- rezistența la sfâșiere (la hârtii de ambalaj);

- rezistența la răsucire (la hârtii tehnice);
- rigiditatea (hârtii speciale folosite în electrotehnică);
- compresibilitatea (hârtii sugative, hârtie ilustrații);
- rezistența suprafeței (hârtii de tipar și legătorie);
- rezistența la plesnire (carton și mucava pentru finisare);
- rezistența la frângere (carton și mucava pentru cartonaje);
- rezistența la exfoliere (carton și mucava pentru cartonaje).

Toate aceste caracteristici (proprietăți) se determină prin metode standardizate atunci când este nevoie.

Caracteristici optice

Aceste caracteristici ale suprafeței hârtiei, în special, au o importanță deosebită în aspectul final și în calitatea produselor poligrafice.

Culoarea și nuanța - este proprietatea impusă unor sorturi de hârtie și carton prin destinație. Se determină comparând probele de analizat cu probe etalon.

Gradul de alb este proprietatea produselor papetare de a reflecta razele luminoase ce cad pe suprafața lor. Gradul de alb se exprimă în procente, ca raport între indicele de reflexie difuză a suprafeței cercetate și indicele de reflexie difuză a oxidului de magneziu (MgO) pur.

Luciul este o proprietate legată de capacitatea suprafeței hârtiei sau a cartonului de a reflecta razele luminoase. Într-o măsură oarecare, este condiționat de netezimea hârtiei.

Opacitatea permite tipărirea pe ambele fețe și depinde de natura și cantitatea materialului de umplere și fibros folosit la fabricare. Opacitatea se caracterizează prin cantitatea de lumină care poate trece prin hârtie. Se exprimă în procente.

Capacitatea de tipărire a produselor papetare

Prin capacitatea de tipărire (sau imprimabilitate) se înțelege totalitatea calităților hârtiei sau cartonului ce permit, în condiții normale ale procesului de tipărire,

obținerea unor reproduceri perfecte ale detaliilor formelor de tipar, în numărul de exemplare dorit.

Capacitatea de tipărire este mult mai complexă; ea depinde de mai mulți factori, cum ar fi:

- proprietățile suportului de imprimare;
- calitatea cernelii poligrafice;
- caracteristicile utilajului (uzura lui) și, într-o mare măsură, de o bună pregătire teoretică și practică a tipăritorului.

Produsele papetare se pot clasifica, în general, atât după caracteristicile lor, cât și după domeniul de utilizare, în trei categorii: hârtie, carton și mucava. La rândul lor aceste ramuri de produse se împart în subramuri care, la rândul lor, se ramifică în sortimente.

Hârtia poate fi: hârtie de scris, hârtie de tipar, hârtie pentru desen și studiu, hârtie absorbantă, hârtie-suport, hârtie pentru industria electrotehnică, hârtie pentru utilizări diverse, hârtie pentru ambalaje, hârtie acoperită cu folie metalică sau cu polimeri sintetici.

Carton:

- pentru ambalaje;
- neacoperit
- acoperit;
- complexe de sorturi (carton ondulat).

Mucava:

- pentru legătorie (carton legătorie);
- pentru confecții ambalaje.

HÂRTIA

Hârtia pentru tipar

Această subramură sau familie de produse papetare cuprinde sortimente de hârtii folosite pentru imprimarea prin cele trei genuri de tipar (tipar înalt, tipar plan și tipar adânc).

Hârtia pentru tipar înalt (pentru ziar, pentru ediții, pentru ilustrații, pentru cărți școlare, pentru afișe, pentru coperte, cretată, hârtie tip Biblie, hârtie pelur, foiță pentru țigarete) are proprietăți impuse de procedeul de tipar înalt, și anume:

- să fie elastică, presiunea de imprimare fiind de 30–60 kgf/cm²;
- să aibă o capacitate de absorbție ridicată și o mare

rezistență la tracțiune – în special la mașinile rotative, unde viteza de imprimare e mare;

- valori ridicate ale caracteristicilor de suprafață (netezime, culoare, luciu, opacitate etc.), cerute de genul de lucrări executate prin tipar înalt.

Hârtia pentru tipar plan – hârtie pentru tipar offset în coli, hârtie cartografică și hârtie pentru rotaprint.

La tiparul plan forma de tipar se umezește, iar tiparul este indirect, presiunea de imprimare este relativ mică, 5–12 kgf/cm². Hârtia pentru tipar plan trebuie să prezinte: capacitate redusă de absorbție a apei, stabilitate dimensională și grad de încliere ridicat, cu o netezime corespunzătoare.

Hârtia pentru tipar adânc trebuie să aibă valori mari ale unor caracteristici, și anume: netezime, omogenitate, capacitate de absorbție, compresibilitate și flexibilitate, rezistență la tracțiune, plasticitate.

E bine de știut că diferitele caracteristici impuse hâtiilor folosite

Într-unul sau altul din cele trei genuri de imprimare se obțin printr-o dozare judicioasă a semifabricatelor fibroase și a materialelor nefibroase din compoziție.

Hârtia de ambalaj se utilizează pentru obținerea plicurilor, pungilor, sacilor, coletelor etc. Această hârtie trebuie să fie rezistentă, pentru a proteja obiectul ambalat. Hârtia de ambalaj are gramajul cuprins între 35–224 g/m².

Hârtii auxiliare

Hârtia pentru legătorie și producție de cartonaje (în special complexe de hârtie, realizate prin aplicarea unor straturi de polimeri sintetici sau folii metalice pe suport de hârtie, folosite la îmbunătățirea aspectului estetic al produselor).

Hârtia heliografică (ozalid) este destinată obținerii copiilor de pe desene executate în tuș sau creion pe calc, a montajelor offset. Are o suprafață sensibilizată care, după expunere la lumină în prezența desenului sau a montajului, se dezvoltă în atmosferă de amoniac. Hârtia aceasta trebuie să aibă stabilitate dimensională.

CARTONUL

Cartoanele, ca și hârtiile, se împart în mai multe grupe, după utilizarea și caracteristicile lor.

Cartonul folosit în poligrafie trebuie să îndeplinească o serie de condiții, cum ar fi:

- să aibă suprafața netedă, uniformă, fără cute, fără incluziuni, fără pete, fără fascicole vizibile de fire etc;

- culoare uniformă;

- umiditate maximă: 6–10%.

Cartoanele pentru imprimare se fabrică în mai multe sortimente de diferite calități, funcție de produsul la care se folosesc. Unele cartoane se obțin prin lipirea (cașerarea) a două, trei folii de carton. Cele mai uzuale sorturi de carton sunt: cartonul velin, cartonul cașerat, cartonul pentru dosare, cartonul velin tip E, cartonul pentru copertă, cartonul cretat. Pentru a obține cartoane cretate se folosesc paste mecanice de lemn, cu sau fără materiale de umplere. Unele cartoane se folosesc ca suport de cretare, altele sunt colorate în masă.

Cartonul pentru ambalaje se obține prin unirea, în stare umedă, sub presiune, a cel puțin două sau trei straturi de material fibros diferit. Acest carton este cunoscut sub denumirea de carton “duplex” sau “triplex”. Pentru fabricarea pastei mecanice din lemn se folosește pastă din maculatură și celuloză sulfit. Cartonul duplex are, în general, două fețe: o față albă – la unele sorturi ea poate fi cretată; cea de a doua față are culoarea dominantă a pastei din care s-a fabricat.

Cartoanele speciale sunt dure, rezistente, nu se deformează în contact cu agenții atmosferici și sunt colorate în masă.

Cartonul prespan pentru confecții este dur, lucios, colorat în toată masa (portocaliu – maro), fabricat numai din celuloză sulfit, fără materiale de umplere, cu un grad de încliere foarte mare. Se folosește pentru coperti sau diferite confecții.

Cartonul pentru uz general se fabrică din amestecul unor paste ieftine (din maculatură) colorate în

masă (cenușiu) și se folosește pentru confecționarea de albume, clasoare etc.

Cartonul pentru matrițe de stereotipie se folosește la turnarea plăcilor de stereotipie din aliaj tipografic. Este rezistent la umiditate și temperatură.

MUCAVA

Mucavaua servește ca suport la executarea părților rigide și de protecție ale produselor poli-grafice (scoarțe) sau ale celor din industria cartonajelor.

Mucavaua se livrează numai în coli de grosimi cuprinse între 0,7–5,6 mm și gramaje de 500–4500 g/m². Se fabrică din pastă de maculatură și pastă brună de lemn. Mucavaua trebuie să prezinte rezistență deosebită și stabilitate dimensională la umiditate. Se folosește ca materie primă în confecționarea scoarțelor pentru cartea legată, pentru confecționarea casetelor, ghiozda- nelor, a mapelor de birou etc.

DEPOZITAREA, MANIPULAREA ȘI ACLIMATIZAREA PRODUSELOR PAPETARE

Depozitarea este o operație foarte importantă: în final, de ea depinde calitatea produsului poligrafic. Depozitarea se face în magazii în care trebuie să se asigure condiții de temperatură și umiditate identice cu cele din secțiile unde se vor prelucra. La depozitare se va avea în vedere că produsele papetare sunt inflamabile și se caracterizează printr-o capacitate ridicată de a absorbi sau de a pierde umiditate.

Depozitarea hârtiei în coli se va face pe paleți (săni) de lemn, pe sorturi și formate, cu etichete ușor vizibile.

Transportul hârtiei se va face de personal specializat, cu utilaje de transport adecvate.

Aclimatizarea este o altă operație de mare importanță, deoarece umiditatea este un factor cheie pentru calitatea imprimatelor.

Prin aclimatizare se înțelege expunerea și păstrarea hârtiei în condiții de umiditate și temperaturi controlabile și dinainte stabilite, corespunzătoare secției de imprimare.

PREGĂTIREA FORMELOR DE TIPAR

În numărul 1 al **“Buletinului Informativ”** al publicației ***Afaceri Poligrafice***, am arătat că tiparul constă în multiplicarea unui text sau a unei imagini, în exemplare identice, cu ajutorul **formelor de tipar**, sub acțiunea presiunii.

Formele de tipar pot fi grupate după mai multe criterii astfel:

a. După caracterul imaginilor care se reproduc:

- forme de text;
- forme de ilustrații;
- forme mixte.

b. După materialul din care se execută:

- forme metalice;
- forme nemetalice (din hârtie specială)

c. După aspectul geometric:

- forme cilindrice;
- forme plane.

d. După genul de imprimare sunt forme pentru:

- tipar înalt;
- tipar plan;
- tipar adânc;
- tipar serigrafic;
- tipar flexografic.

Formele de text cuprind de obicei litere, cifre, semne speciale, linii, ornamente, elemente de albitură (spații dintre literă și rânduri).

Așezarea elementelor tipografice în rânduri prin metoda clasică sau procesarea lor pe PC este un proces de culegere a textelor.

Acest proces de culegere se realizează ținând seama de o serie de factori, cum ar fi genurile de text ale cărții/ broșurii (științifică, beletristică, de artă etc.), pliantului, prospectului, cât și categoria de cititori căreia i se adresează (copiilor, maturilor).

Alegerea literei pentru un text este una din sarcinile principale ale tehnoredactorului, care trebuie să știe întotdeauna cui se adresează cartea și ce conține ea.

Spre exemplu, într-o carte, textele pot fi împățite în:

- **texte de bază:** textul principal al lucrării;

- **texte complementare:** texte explicative, de comentariu;

- **texte auxiliare și de informare:** tabla de materii, indicele de materii sau de nume.

Având în vedere că fiecare gen de literatură prezintă anumite caracteristici, textele s-au clasificat astfel:

- texte simple, curente, cu evidențieri;

- texte în versuri;

- texte ale operelor dramatice;

- texte științifice, lingvistice;

- texte ocazionale: motto, dedicații, felicitări;

- texte de adnotare și documentare: citate, observații, note;

- texte auxiliare: indexe, tabla de materii.

Procesul de culegere sau procesare cuprinde etapele următoare:

- **stabilirea formatului** - respectiv stabilirea lungimii rândurilor care vor fi culese. Formatul de culegere se stabilește în

funcție de dimensiunile produsului finit (carte, afiș etc.);

– **culegerea** (tastarea) propriu-zisă;

– **împlinirea rândurilor** – operație necesară când se dorește ca toate rândurile să aibă aceeași lungime. Acest lucru se realizează prin mărirea sau micșorarea distanței dintre cuvinte, la culegerea clasică. La culegerea pe calculator operația se face automat datorită programului de culegere (justified).

Procesul de culegere, clasică sau pe calculator, se realizează conform **manuscrisului**.

Manuscris (sau original) înseamnă paginile de hârtie scrise de mână, dactilografiate sau tipărite anterior, care cuprind textele și celelalte elemente (tabele, cifre, semne speciale, linii, ornamente etc.) ce urmează a fi reproduse prin tipărire.

Manuscrisele primite de la diferiți beneficiari sunt **tehnoredactate de specialiști** în grafică lucrării și cunoscători ai caracterelor de literă.

Prin operația de tehnoredactare se stabilesc (în scris), pe manuscris, următoarele:

– dimensiunile rândurilor (formatul de culegere);

– corpul și caracterul de literă pentru textul de bază;

– textele care se culeg cu sublinieri;

– caracterul și corpul de literă pentru titluri;

– caracterul și corpul de literă pentru note;

– albitura necesară între titluri.

La lucrările ce reprezintă coperte, reclame etc. se predau tipografiei, pe lângă manuscrisele tehnoredactate, și machete (schițe) ce indică amplasarea textelor în pagină, precum și spațiul pentru ilustrații sau fonte de culoare.

Pentru lucrările de tabele se indică, prin calcul, dimensiunea fiecărei coloane, capul de tabel, corpul și caracterul de literă pentru cap și picior, cât și grosimea liniilor ce trebuie culese (subțiri, seminegre, negre sau în puncte, la calculator).

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească manuscrisele predate

tipografiei sunt stabilite prin standarde: STAS 6524/82 – “Manuscrite pentru reproducerea poligrafică” și STAS 6523/82 – “Originale de ilustrație pentru reproducerea poligrafică”. Respectarea recomandărilor acestor standarde preîntâmpină greșelile la culegerea textelor și pregătește formele de tipar.

Recomandările mai importante prevăzute pentru prezentarea manuscrisului sunt următoarele:

- textul trebuie să fie dactilografiat la un rând și jumătate, pe hârtie albă, A4, de calitate bună, pentru a permite eventualele îndreptări cu cerneală;

- filele dactilografiate trebuie să conțină 31 de rânduri a 65 de semne totalizând 2000 de semne dactilografiate pe pagină;

- pe fiecare filă dactilografiată nu trebuie să existe mai mult de trei corecturi de text (făcute de autor), scrise cu cerneală;

- capitolele trebuie să înceapă cu o filă nouă; distanța de început de capitol este recomandată a fi 1/4 din înălțimea filei;

- tăieturile din cărțile tipărite, introduse în manuscris, trebuie să fie lipite pe file de hârtie de format A4 (210x297 mm);

- formulele, semnele, precum și cuvintele scrise într-un alfabet aparte cuprinse în manuscrisul dactilografiat trebuie să fie scrise de mână, cu cerneală de culoare neagră, violetă sau albastră;

- orice completări (modificări) ulterioare ale manuscrisului trebuie să fie dactilografiate pe file separate și intercalate la locul lor în text; ele se includ în numerotarea generală a manuscrisului;

- manuscrisul se numerotează în continuare, de la prima până la ultima filă, în colțul din dreapta, sus, cu creion colorat.

Institutul Român de Standardizare, împreună cu Regia Autonomă “Monitorul Oficial” au publicat în 1996 o culegere selectivă de “Standarde, norme tehnice și reguli de culegere a diferitelor categorii de text”. Din această lucrare vom spicui și noi principalele reguli ale diferitelor categorii de texte.

Culegerea textului se face ținând seama de o serie întreagă de reguli tehnice, de cerințe de calitate, de reguli gramaticale, estetice etc.

Caracterul corpului de literă trebuie să fie legat de conținutul lucrării și de calificarea cititorilor cărora se adresează. În general caracterele înguste (șmale) îngreunează cititul, de asemenea literele cu contrast prea puternic. Cele mai indicate sunt literele drepte.

Pentru cărțile adresate copiilor sunt indicate literele late.

Corpul obișnuit pentru lucrările cu text simplu, curent, este corpul 10/10 (prima cifră înseamnă corpul de literă, a doua cifră indică spațiul între rânduri). Dacă însă cartea se adresează unor cititori mai puțin calificați și are un volum mai redus, este recomandat să fie culeasă cu corp 10/12. Textul astfel cules este mai ușor de citit.

Pentru literatura științifică se folosesc corpurile 8/9 sau 8/10, iar pentru cea beletristică se preferă litera de corp 9/9 sau 9/10.

Pentru literatura care se adresează persoanelor mai în vârstă, textul

trebuie să fie cules cu corp 12/12 sau 12/14; pentru cărțile adresate copiilor, textul curent nu poate fi cules cu un corp mai mic de 12/12, iar pentru preșcolari poate fi chiar 14/16 sau 18, respectiv 5,2 mm, 6 mm sau 6,7 mm.

În procesul de culegere, rândurile de început de alineat trebuie să înceapă cu un spațiu alb (stare). Pe calculator, acesta se obține prin TAB sau se stabilește prin meniul Paragraph.

Dimensiunea alineatului este în funcție de lungimea rândului. Cu cât rândul de text este mai lung, cu atât albitura va fi mai mare (dar nu mai mult de 1,25 cm).

Alineatul trebuie să fie proporțional cu spațiul dintre rânduri și să fie proporțional cu grosimea și dimensiunea literei.

Când formatul rândului este până la 5 cvadrați (90 mm), albitura de început de alineat este de înălțimea corpului cu care se culege textul de bază (1 pătrișor); la formatul cuprins între 5 și 6,5 cvadrați (90 și 117 mm) spațiul este de 1,5 înălțimea corpului de bază (1,5 pătrișor), iar la formatul

de peste 6,5 cvadrați (117 mm), spațiul este de 2 pătrișori (de două ori înălțimea corpului de bază).

Spațiul normal între cuvinte este de 0,5 din înălțimea corpului cules (1/2 pătrișor). Poate fi folosit și spațiul având dimensiunea de 1/3 pătrișor, care este însă cel mai mic admis.

La culegerea pe calculator, această împlinire a rândului se face în mod automat, datorită programului de culegere.

În textul cules, nu se admit **“coridoare”** decât cel mult unul la 50 de rânduri, fie vertical, fie diagonal.

Rândul de sfârșit de alineat (sau paragraf, pe calculator) trebuie să fie mai lung decât spațiul alb de la începutul alineatului.

Despărțirea cuvintelor se face ținând seama de regulile gramaticale, dar astfel încât în al doilea rând să nu se treacă mai puțin de trei litere. Nu se admit despărțiri de cuvinte la mai mult de trei rânduri consecutive. La procesarea textelor – Word, pe calculator, despărțirea cuvintelor se poate face normal, prin introducerea liniuței

despărțitoare sau automat, cu ajutorul funcției Hyphenation.

Evidențieri în text

Citatele sau diferite alte reproduceri de texte, notele, însemnările, scrisorile etc. sunt părți de text curent care trebuie evidențiate, astfel încât cititorul să le remarce ușor, fără ca aceasta să dăuneze aspectului estetic al paginii.

Când un text are un singur fel de evidențiere, acesta se culege cu litere **cursive** (Italic) sau aldine (Bold) din același corp de literă:

În fine, primul și ultimul basm incluse în actuala culegere – *“Făt-Frumos din lacrimă”* și *“Călin (File de poveste)”* – intră în categoria aparte a compunerilor pe care Eminescu le credea ajunse pe anume treaptă a desăvârșirii, capabile să-l exprime cât de cât, spre a le publica în numerele amintite ale *Convorbirilor literare*.

sau

În fine, primul și ultimul basm incluse în actuala culegere – **“Făt-Frumos din lacrimă”** și **“Călin (File din poveste)”** – intră în categoria aparte a compunerilor pe care Eminescu le credea ajunse pe anume treaptă a desăvârșirii, capabile să-l exprime cât de cât, spre a le publica în numerele amintite ale **Convorbirilor literare**.

În cazul când textul are două grade de evidențieri, se culeg cu litere cursive evidențierile cele mai numeroase, iar cele mai puțin numeroase cu aldine.

Când textul are trei grade de evidențiere cel de al treilea grad se culege cu litera textului de bază spațiată (rărit).

Răirea se face prin mărirea spațiului dintre literele cuvântului ce trebuie evidențiat, cu spații de 1-2 puncte și de 3 puncte în cazul corpurilor de literă mai mari. În cazul când se răresc mai multe cuvinte, se măresc corespunzător și spațiile dintre acestea:

În fine, primul și ultimul basm incluse în actuala culegere –“Făt-Frumos din lacrimă” și “Călin (File de poveste)”– intră în categoria aparte a compunerilor pe care Eminescu le credea ajunse pe anumită treaptă a desăvârșirii, capabile să-l exprime cât de cât, spre a le publica în numerele amintite ale *Convorbirilor literare*.

Culegerea cu litere verzale (capitale) este un procedeu mai puțin folosit în pagini, cu excepția textelor dramatice:

În fine, primul și ultimul basm incluse în actuala culegere –“FĂT-FRUMOS DIN LACRIMĂ” și “CĂLIN (FILE DE POVESTE)”– intră în categoria aparte a compunerilor pe care Eminescu le credea ajunse pe anume treaptă a desăvârșirii, capabile să-l

exprime cât de cât, spre a le publica în numerele amintite ale *Convorbirilor literare*.

Culegerea cu capitaluțe este folosită în special la culegerea dicționarilor, lexicoanelor etc.:

În fine, primul și ultimul basm incluse în actuala culegere –“FĂT-FRUMOS DIN LACRIMĂ” și “CĂLIN (FILE DE POVESTE)”– intră în categoria aparte a compunerilor pe care Eminescu le credea ajunse pe anume treaptă a desăvârșirii, capabile să-l exprime cât de cât, spre a le publica în numerele amintite ale *Convorbirilor literare*.

Culegerea cu alt corp de literă decât cel de bază se recomandă pentru scoaterea în evidență a unor pasaje separate din cărți, cum ar fi citatele, explicațiile, indicațiile, epigrafele. De regulă se face culegerea cu corp mai mic:

În fine, primul și ultimul basm incluse în actuala culegere –“Făt-Frumos din lacrimă” și “Călin (File de poveste)”– intră în categoria aparte a compunerilor pe care Eminescu le credea ajunse pe anume treaptă a desăvârșirii, capabile să-l exprime cât de cât, spre a le publica în numerele amintite ale *Convorbirilor literare*.

(continuare în numărul următor)

AFACERI POLIGRAFICE® COPYRIGHT 2002

Preluarea conținutului publicațiilor noastre - integrală sau parțială, prelucrată sau nu - în orice mijloace de informare este permisă și gratuită, cu condiția obligatorie să se menționeze ca sursă a acesteia: “Publicațiile Afaceri Poligrafice, www.afaceri-poligrafice.ro”

S.C. AFACERI POLIGRAFICE S.R.L.

**Str. Motrului nr. 28, sector 5, București, cod poștal 050281
tel.: 0722 242 746, tel./fax: 021 337 2900; fax: 021 337 2971
e-mail: afp@afaceri-poligrafice.ro, www.afaceri-poligrafice.ro**